

Seniorvenlige offentlige rum – 4 udvalgte Best Practice eksempler i Danmark

Samfundets demografi udvikler sig i disse og de kommende år. Flere analyser peger på, at vi om 10-20 år har flere personer over 65 år end under 15 år. Det er første gang, at vi i Danmark har denne befolkningssammensætning. Det gør også, at vi kommer til at se et andet billede i det offentlige rum i fremtiden, en anden sammensætning af personer og dertil hørende aktiviteter. Lifestyle & Design Cluster er gået sammen med 10 andre lande om en undersøgelse af, hvordan vi skaber seniorvenlige offentlige rum nu og i fremtiden.

Som et led i denne undersøgelse har Lifestyle & Design cluster fået lavet en Best Practice analyse af en håndfuld steder i Danmark, som hver især har en række karakteristika, som gør dem interessante i forhold til at tale om offentlige rum for seniorer. Undersøgelsen og analysen er udarbejdet af Karin Bendixen, Bexcom, der rådgiver om inkluderende design.

Og hun skriver følgende i analysen:

“
For at vi kan tale om offentlige rum, der lever op til at være ”seniorvenlige offentlige rum”, skal de leve op til en lang række kriterier samt kunne imødekomme, at seniorerne med alderen kan få flere aldersrelaterede funktionsnedsættelser.

Der er ingen af casene, der specifikt omtaler seniorer, som en gruppe man har taget særligt hensyn til, og heller ingen af casene, der opfylder samtlige opstillede kriterier, men vi har valgt de cases som alle repræsenterer nogle essentielle ideer bag det at være seniorvenlige.

Når vi har taget eksempler fra handicapverdenen med, blandt andet Musholm Ferie-, Sport – Konferencenter ved Korsør og Handicaporganisationernes Hus i Taastrup, så er det, fordi her er seniorerne, og de udfordringer de møder med alderen integreret usynligt i løsningerne. Disse byggerier har haft en designstrategi, hvor behov og krav fra de syv handicapgrupper er beskrevet, og disses behov dækker automatisk seniorernes behov.

Biblioteket i Holbæk har arbejdet med spændende designløsninger på mange niveauer, der fungerer lige godt for alle. Deres runde avislæsebord, som primært benyttes af alene-mænd, er flyttet ud i det åbne rum, og et træ er plantet i midten. Et smukt eksempel på en innovativ og inkluderende løsning, der diskret forsøger at inkludere en særlig gruppe af seniorer.

Brugerinvolvering har i de fleste cases været en del af processen, men involveringen af seniorer er meget varierende, og udvælgelsen af seniorerne har i de fleste tilfælde ikke været systematisk.

Det er tankevækkende, hvor lidt inkluderende design indgår som krav og dermed strategi fra det offentlige til udformningen af offentlige rum. Det handler om at tage ejerskab til det ”venlige”, som her i projektet dækker over inkluderende design, og se det som et brugbart redskab og en innovativ spændende udfordring. Eksempelvis har Rigshospitalet udarbejdet en meget præcis og begrundet designmanual.

Igennem researchen tyder det på, at der skelnes mellem seniorer og ældre, hvor seniorer er raske og friske, og ældre er svækkede og har funktionsnedsættelse. Har det betydning for tilgangen til at designe seniorvenlige offentlige rum? Manglende viden om tilgængelighed og at det gavner alle er gennemgående. Ordet tilgængelighed associeres fortsat med handicap. En designer sagde: ”Vi vil ikke indrette til handicappede, så skal de sidde i et bestemt område. Det ville jeg ikke selv bryde mig om”.

Dette projekt kan bidrage til et mere divergerende og inkluderende syn på design af rum, produkter, services, der er venlige mod seniorer og alle andre, og samtidig har en samfundsøkonomisk gevinst!”

Karin Bendixen, Bexcom
24. februar 2020

Denne casesamling er en del af arbejdet i BSR Interreg-projektet BaltSe@nioR 2.0, hvor Lifestyle & Design Cluster er partner. Projektet er støttet af Den Europæiske Regionale Udviklingsfond.

CASE 1: LÆSECIRKLEN, TRÆET & MÆNDENE

- Holbæk Bibliotek

CASE 2: HJERTELOUNGE - FREMTIDENS AMBULANTE BEHANDLING

- HjerteLounge Rigshospitalet, København.

CASE 3: VERDENS MEST TILGÆNGELIGE KONTORHUS

- Danske Handicaporganisationers Hus, Taastrup.

CASE 4: ÆSTETIK OG INKLUDERENDE DESIGN UDEN KOMPROMISER

- Musholm ferie-, sport- og konferencenter, Korsør.

LÆSECIRKLEN, TRÆET & MÆNDENE

– Holbæk Bibliotek

Ideen er at biblioteket skal være inviterende. Der er tænkt inviterende, inspirerende og æstetisk indretning, der tilgodeser alle bibliotekets borgere i alle aldre. Der er læseområder, studieområder, drop in områder, fordybelsesområder, mødelokaler og atrium.

Noget særligt ved Holbæk bibliotek er deres ”læsecirkel”. Læsecirklen er en fælles læseplads designet med et stort rundt bord med et stort træ i midten. Det er her avislæserne, især ældre mænd, kommer om formiddagen. Før var dette læseområde ”gemt” under trappen. Designerne ønskede at udnytte dagslyset fra et ovenlysvindue, og placerede derfor et træ under vinduet, og designede et bord med form som en cirkel med ”hul” i midten til træet. Træet giver således også anledning til kommentarer fra avislæserne omkring ”cirkelbordet”. Ligesom cirkelbordet ved sin form virker inkluderende, da alle sidder sammen og kan se hinanden og alligevel sidder hver for sig.

Flere steder i biblioteket er der designet mindre områder, som giver anledning til fordybelse og hjemlighed. Der findes fx et ottekantet bord, der inviterer og giver borgeren en fornemmelse af at have sin egen private plads. Samtidig fungerer lamperne på bordet som stik til medbragte computere. Der er også et læsehjørne med gulvtæppe og lænestole, der inviterer til hygge.

Facts

Adresse: Nygade 9 - 13, 4300 Holbæk, Telf: 72 36 36 06, E-mail: holbib@holb.dk

Website: <https://bibliotek.holbaek.dk/>

Kategori: offentlig bygning / bibliotek

Indretnings arkitekt: RITA Arch, Viborggade 47A, Baghuset, 2100 København Ø

Website: <https://ritaarch.dk>

Om Holbæk Bibliotek: <https://ritaarch.dk/projekter/holbaek-bibliotek/>

HJERTELOUNGE – FREMTIDENS AMBULANTE BEHANDLING – HjerteLounge Rigshospitalet, København.

På Rigshospitalet har man gerne ville lave et rum for de ambulante hjertepatienter så hjemligt som muligt. Patienter mødes af en positiv atmosfære, en bøgeskov præger bagvæggen i lokalet ligesom diskretions-skærmene signalerer natur og ro med motiver af blomster. Patienter med hjerteproblemer, der normalt ville være indlagt, får nu behandling og mindre operationer ambulant. Det har betydet en helt ny tilgang til indretning af ambulatoriet og venteområder på hjertemedicinsk afdeling på Rigshospitalet. HjerteLounge er et nytænkende og inviterende rum, der skaber ro og en tryk atmosfære for patienter, men også giver plads til pårørende.

HjerteLounge er overordnet delt op i venteområde og i privatområde. Der er god plads til at komme omkring. Møblerne er valgt ud fra, at der er forskellige funktioner i rummet. Møblerne er også valgt i forhold til, at der skal være mulighed for at arbejde. Der er et spisebord, der giver mulighed for at holde mindre informationsmøder og rundbordssamtaler, der er mere private stole, stole til ældre og ”sengestole”, så patienterne kan ligge ned og hvile eller sove. Og mellem disse stole er der diskretionsskærme. Farverne er afdæmpede, men alligevel med kontrast. Gulvet er linoleum, og her valgte man en anderledes farve i forhold til det grå, som er gængs på hospitalet. Gulvet i HjerteLounge skulle harmonere med skov/naturstemningen.

I forhold til valg af møbler og inventar har man skulle leve op til sikkerhed, tilgængelighed, hygiejne, korrekte arbejdsstillinger. Man tog udgangspunkt i ”Designmanual for Venteområder på Rigshospitalet”, som minutiøst beskriver krav til forskellige typer rum, til møbler mv. samt beskriver nogle af brugerne og deres behov.

Facts

Adresse: Rigshospitalet, Dagshospitalet afsnit 2144/ 3142, Medicinsk Kardiologisk Klinik, Rigshospitalet, Inge Lehmanns Vej 5, 2100 København Ø

Website: <https://www.rigshospitalet.dk/presse-og-nyt/nyheder/nyheder/Sider/2019w/november/rigshospitalet-indvier-ny-hjerte-Lounge.aspx>

Kategori: Venteværelse, dagshospital

Arkitekt: Agnete Kjær, Kuben Management

VERDENS MEST TILGÆNGELIGE KONTORHUS – Danske Handicaporganisationers Hus, Taastrup

Danske Handicaporganisationers Hus har haft en ambition om at lave verdens mest tilgængelige kontorhus. Husets store centrale atrium med masser af dagslys, højt til "loftet" og grønt i midten inviterer dig indenfor. Der er en central trappe, der fører op til 3. etage og fire tydelige farver viser vejen til husets fire kontorfløje. Farverne gør det lettere at orientere sig i huset. Receptionen, der ligger til højre ved indgangen, er lang og designet i to højder, så alle kan nå. En oversigtstavle med taktilitet viser opbygning af huset. Der er arbejdet med en særlig wayfinding strategi.

I huset findes der en stor variation af møbler. Der er valgt garderobestænger / hylder i to højder, så de kan nås fra kørestol og stående, eller hvis man har dårlige skuldre. I cafeteriet er der valgt mange forskellige typer stole i forskellige farver, med og uden armlæn, således at der er en stol for alle.

På gangen findes specialdesignede bænke med ryghynder monteret på væggen og en skråhynde på sædet og "knopper", som man kan bruge til at støtte sig til, når man rejser sig. Huset er fyldt med specialdesignede løsninger som fx små "orienteringsknopper". En knop betyder første sal, to knopper betyder anden sal osv. Elevatorerne kan betjenes med en håndbetjent elevatorknap eller med et fodpanel. Der er teleslynge ved receptionen, i elevatoren og i mødelokalerne. Der er indrettet rum med brikse og hvilestole, hvor personer med eksempelvis et psykisk eller kognitivt handicap kan hvile sig.

Stikkontakter er altid i kontrastfarve til den væg, de er placeret på. Der er god akustik på kontorgangene og luften i huset udskiftes 2,5 gange så ofte, som i et almindeligt kontorhus.

Huset er meget nemt at tilgå. Der er gode parkeringsmuligheder for alle biler, herunder kassevogne og el-biler. Det er også muligt via en taktil afmærket rute at komme fra S-tog til huset. Der er automatiske døre og niveaufri adgang med ledelinje, der fortsætter ind i bygningen og rundt i atriummet.

Facts

Adresse: Blekinge Blvd. 2, 2630 Taastrup

Website: <https://handicap.dk> specifikt om huset: <https://handicap.dk/huset>

Arkitekt: Arkitekter: Cubo & Force4 <http://cubo.dk/projekt/handicaporganisationernes-hus/>

Kategori: Kontorbyggeri

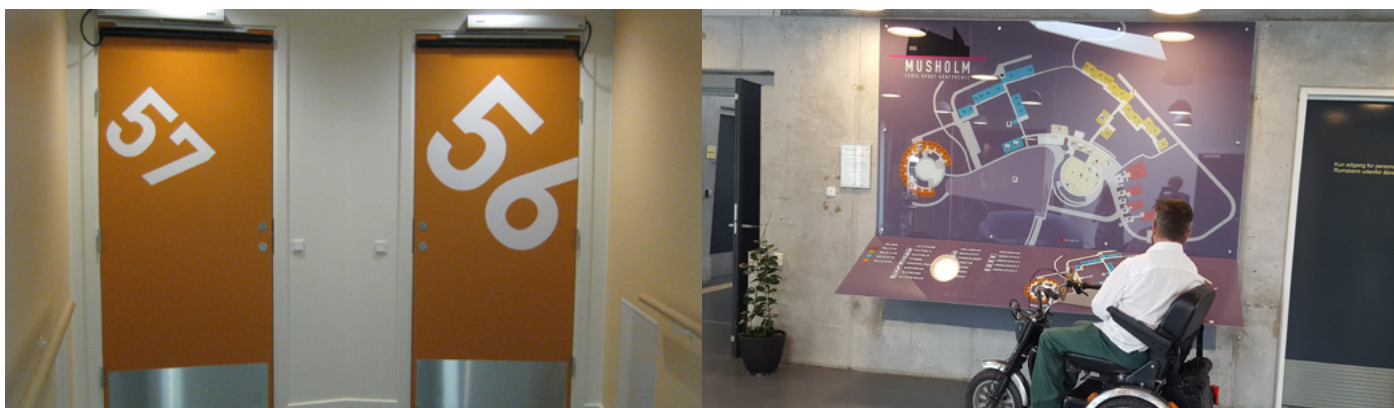
ÆSTETIK OG INKLUDERENDE DESIGN UDEN KOMPROMISER

– Musholm ferie-, sport- og konferencecenter, Korsør

Musholm har haft som ambition at være ”normen” for tilgængelighed. De vandt i 2016 en pris for at være det mest tilgængelige ferie-, sport og konferencecenter i verden. Feriecentret er for alle og inviterer alle med sin imødekommende arkitektur. Fra starten har ambitionen været at tilgængelighed på Musholm skulle integreres usynligt og æstetisk, så værelserne fx ikke signalerede hjælpemidler og handicap.

At tilgængelighed er en integreret del af designet ses fx i bygningen med 24 værelser, hvor alle døre er malet med forskellige stærke kontrastfarver og værelsesnumre er ”malet” direkte på døren. Udover at det gør det nemt at finde sit værelse, fungerer det som udsmykning. Dørhåndtagene i værelserne er specialfremstillet uden at det bemærkes, de er blot nemme at åbne, også hvis du kun kan anvende albuen. Der er niveaufrit overalt, og vinduer og gardiner betjenes med fjernbetjening. Skabene er speciallavede, så det er nemt at nå bøjlestangen, og i den ene side kan loftliften, hvis man har behov for en sådan, køres direkte ind i skabet og gemmes væk. Alle skinner til loftlift er integreret i væggene, hvilket betyder, at man ikke bemærker dem, ligesom badeværelset har justerbar vask.

I multihallen er der masser af dagslys suppleret med behageligt kunstlys, der gør det muligt at mundaflæse, hvis man har udfordringer med hørelsen. Akustikken er god på grund af loftsstrukturen og anvendelsen af træ overalt. I multihallen findes aktivitetsrampen med håndliste, som seniorer også benytter til træning.

Facts

Adresse: Musholmvej 100, 4220 Korsør

Website: <https://musholm.dk>

Arkitekter: AART architects og landskabarkitekter Urbanlab Nordic

Website: <https://aart.dk/projekter/musholm>

Lifestyle & Design Cluster er projektpartner i BSR Interreg projektet BaltSe@nioR 2.0. Projektet er støttet af Den Europæiske Regionale Udviklingsfond.